

تمہید: انسانی سماج میں داستان گوئی کی روایت بڑی قدیم ہے۔ انسان نے ہر دور میں داستان، حکایت اور کہانی میں دلچسپی لی ہے، یہ اصناف اخلاق و کردار کو سنوارنے کا بہترین ذریعہ رہی ہیں۔ طلبہ کی تعلیم و تربیت میں بھی کہانی اور حکایت کی اہمیت کو ہمیشہ محسوس کیا جاتا رہا ہے۔ درج ذیل حکایت میں ہمدردی اور بھائی چارے کے ساتھ ساتھ آزادی حاصل کرنے کی ترکیب کو حسن و خوبی سے بیان کیا گیا ہے۔

بازرگانی طوطی زیبا و سخن گوی داشت۔ روزی بازرگان خواست ہندوستان رود۔ ہریک از اہل منزل ارمغانی از بازرگان خواستند۔ بازرگان بہ طوطی گفت: ”ای مرغ خوش آہنگ، برای تو چہ ارمغان ہمراہ آورم؟“

طوطی کہ مدتہا در قفس ماندہ و افسردہ بود، گفت: ”من از تو ہیچ ارمغانی نمی خواہم ولی خواہش من این است کہ وقتی بہ ہندوستان رسیدی و در جنگل ہای خرم و سرسبز، طوطیان آزاد را در پرواز دیدی سلام مرا بہ آنها برسانی و بگویی: این شرط دوستی و ہم جنسی نیست کہ شما از آزادی برخوردار باشید و بہ میل خود در جنگل ہا و باغ ہای خرم پرواز کنید و من در قفس زندانی باشم۔ آخر از من دور افتادہ و در قفس ماندہ ہم یادی کنید و چارہ ای بہ حال من بیندیشید۔“

بازرگان پذیرفت کہ پیام او را برساند و جواب باز آرد۔ وقتی بہ ہندوستان رسید، گذارش در جنگل بہ چند طوطی افتاد و پیام طوطی خود را بہ یاد آورد۔ توقف کرد و آن را برای طوطیان آزاد باز گفت۔ هنوز گفتار بازرگان بہ پایان نرسیدہ بود کہ یکی از آن طوطیان بر خود لرزید و از بالای درخت بر زمین افتاد۔ بازرگان اندوہناک شد۔

ولی پشیمانی دیگر فایدہ نداشت۔ بازرگان کار خود را بہ انجام رسانید و بہ شہر خود بازگشت و برای ہریک از اہل منزل ارمغانی آورد۔

طوطی گفت: ”ارمغان من کو؟ طوطیان آزاد را دیدی؟ آیا پیام مرا بہ آنها گفتی؟ ہم جنسان من در جواب ہر چہ گفتند بی کم و کاست برای من نقل کن۔“

بازرگان گفت: ”ای طوطی زیبای من، از این سخن در گذر کہ از رساندن آن پیام سخت پشیمانم و پیوستہ خود را ملامت می کنم۔ بہ خدا کہ آنچه من دیدہ ام تو طاقت شنیدن آن نداری۔“

طوطی گفت: ”مگر چہ اتفاق افتادہ کہ تو را تا این اندازہ غمگین کردہ است۔“

بازرگان گفت: ”وقتی پیامِ تو را به طوطیان گفتم یکی از آنها بر خود لرزید و از شاخ بر زمین افتاد. من از گفتهٔ خود پشیمان شدم و لی پشیمانی سود نداشت، آن طوطی نازک دل از غصه هلاک شد.“

همین که سخنِ بازرگان به پایان رسید، طوطی در قفس بر خود لرزید و مانند مُردگان افتاد و دم فرو کشید. بازرگان از دیدنِ آن حالت فریاد کشید و شیون سرداد، و لی طوطی مرده بود و با ناله و شیون زندگی از سر نمی گرفت. بازرگان ناچار در قفس را باز کرد و طوطی را بیرون انداخت. طوطی به شتاب پرواز کرد و بر شاخِ درخت نشست. بازرگان دهانش از تعجب باز مانده بود و نمی دانست چه بگوید. طوطی رو به بازرگان کرد و گفت: ”از تو سپاس گزارم که بهترین ارمغان را برای من آوردی. این ارمغان، ’آزادی‘ بود. آن طوطی با عملِ خود به من یاد داد که چگونه خود را آزاد سازم.“

فرهنگ Glossary

Trader	تاجر	بازرگان
Gift	تفه	ارمغان
Melodious	اچھی آواز والا	خوش آهنگ
Depressed	رنجیده	افسرده
Enjoy	لطف اٹھانا	برخوردار شدن
Stay, stop	رُکنا، ٹھہرنا	توقف کردن
Avoid	نظر انداز	در گذر
Blame	لعنت، سرزنش	ملامت
To hold one's breath	سانس روکنا	دم فرو کشیدن
Hurriedly	تیزی سے	به شتاب

پرسش Exercise

Fill in the blanks with appropriate words.

۱۔ مناسب الفاظ کی مدد سے ذیل کی خانہ پُری کیجیے۔

- ۱۔ روزی بازرگان خواست رود۔
- ۲۔ برای توجہ ہمراہ آورم؟
- ۳۔ بازرگان پذیرفت کہ پیامِ اورا برساند و باز آرد۔
- ۴۔ ولی دیگر فائدہ نہ داشت۔
- ۵۔ آیا مرا بہ آنها گفتی؟

۲۔ درج ذیل جملے صحیح ہیں یا غلط، پہچان کر لکھیے۔

Find out whether the following statements are true or false.

- ۱۔ بازرگانی خروسِ زیبا و سخن گوی داشت۔
- ۲۔ من از توھیچ ارمغانی نمی خواهم۔
- ۳۔ طوطیانِ آزاد را در پرواز دیدی سلامِ مرا بہ آنها برسانی و بگویی۔
- ۴۔ سلامِ طوطی خود را بہ یاد آورد۔
- ۵۔ یکی از آن طوطیان بر خود رقصید۔

Solve the following cross-word.

۳۔ اشاروں کی مدد سے درج ذیل معامل کیجیے۔

ا							ا
						غ	
		د	س				
ن		ت					ہ

دائیں سے بائیں:

۱۔ ملک کا نام

اوپر سے نیچے:

۱۔ رنجیدہ ۲۔ ڈکھی

۳۔ شکریہ ۴۔ پیڑ

۵۔ تحفہ

۴۔ درج ذیل جملوں کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کیجیے۔

Translate the following sentences in Urdu or English.

۱۔ بازرگان کارِ خود را بہ انجام رسانید و بہ شہرِ خود باز گشت۔

۲۔ آیا پیامِ مرا بہ آنها گفتی؟

- ۳- به خدا که آنچه من دیدہ ام تو طاقتِ شنیدنِ آن نہ داری۔
 ۴- من از گفتہٗ خود پشیمان شدم و لی پشیمانی سود نہ داشت۔
 ۵- بازرگان از دیدنِ آن حالت فریاد کشید و شیون سر داد۔

۵- درج ذیل الفاظ کی مدد سے فارسی میں جملے بنائیے۔

Make sentences in Persian using the following words.

ارمغان ، طوطی ، خواہش ، آزادی ، قفس ، درخت

